

Тангента и нормала на криву

1. Наћи угао тангенте криве $y = \operatorname{tg}x$ у тачки са апсцисом $x_0 = \pi/4$.

2. На кривој $y = 4x^2 - 6x + 3$ одреди тачку, у којој је тангента криве паралелна са правом $y = 4x$.

3. Под којим углом синусоида $y = \sqrt{3}^{-1} \sin 3x$ сече апсцисну осу у координатном почетку ?

4. Одреди тангенту криве $y = \ln x^2$, паралелну право $y = -x$.

Напиши једначину тангенте криве у датој тачки :

5. а) $y = \sin 2x, x = \pi/12$; б) $y = x^3, x = 2$; в) $y = x^2 e^{-x}, x = 1$; г) $y = \sin x + 1, x = \pi/2$; д) $y = x^2 - 4$ у

тачки пресека са ординатном осом; њ) $y = 2x^2 - 4$ у тачки пресека са апсцисном осом; е) $y = 2x^2 = \pi/12$

6. Одреди тангенту криве $y = x^2 - 7x + 3$, паралелну право $y = -5x + 3$.

7. Доказати, да тангенте хиперболе $xy = a^2$ образују са координатним осама троугао константне површине.

8. Додирује ли права $x + 4y - 4 = 0$ хиперболу $xy = 1$?

2. Састави једначину тангенте и нормале криве у тачки:

а) $y = \frac{(4x - x^2)}{4}, M(2, y_0)$; б) $y = 2x^2 + 3x + 1, M(-2, y_0)$; в) $y = -x^3 + x, M(-1, y_0)$;

г) $y = x^2 + 8\sqrt{x} - 32, M(4, y_0)$; д) $y = x + \sqrt{x^3}, M(1, y_0)$; њ) $y = \sqrt[3]{x^2} - 20, M(-8, y_0)$;

е) $y = 8\sqrt[4]{x} - 70, M(16, y_0)$; ж) $y = 2x^2 - 3x + 1, M(1, y_0)$; з) $y = \frac{(x^2 - 3x + 6)}{x^2}, M(3, y_0)$;

и) $y = \frac{(1 + \sqrt{x})}{(1 - \sqrt{x})}, M(4, y_0)$; ј) $y = \frac{(2 + x^3)}{(x^3 - 2)}, M(3, y_0)$; к) $y = \frac{(6 + x^{20})}{(x^4 + 1)}, M(1, y_0)$;

л) $y = \frac{(2 + x^{16})}{(-5x^2 + 1)}, M(1, y_0)$; љ) $y = \frac{(1 + 3x^2)}{(x^2 + 3)}, M(1, y_0)$; м) $y = \frac{(2x)}{(x^2 + 1)}, M(1, y_0)$;

н) $y = \frac{x}{(x^2 + 1)}, M(-2, y_0)$; њ) $y = -2(\sqrt[3]{x} + 3\sqrt{x}), M(1, y_0)$; о) $y = 2 - 15\sqrt[3]{x} + 14\sqrt{x}, M(1, y_0)$;

п) $y = 3\sqrt[4]{x} - \sqrt{x}, M(1, y_0)$; р) $y = 3(\sqrt[3]{x} - 2\sqrt{x}), M(1, y_0)$; с) $y = 6\sqrt[3]{x} - 16\sqrt[4]{x/3}, M(1, y_0)$;

т) $y = -2(x^8 + 2) / (3(x^4 + 1)), M(1, y_0)$; у) $y = 1 / (3x + 2), M(2, y_0)$; ф) $y = \frac{(x^5 + 2)}{(x^4 + 1)}, M(1, y_0)$

3. Састави једначину тангенте и нормале криве у тачки:

а) $\begin{cases} x = a \sin^3 t \\ y = a \cos^3 t, t_0 = \pi/3 \end{cases}$; б) $\begin{cases} x = \sqrt{3} \cos t \\ y = \sin t, t_0 = \pi/3 \end{cases}$; в) $\begin{cases} x = a(t - \sin t) \\ y = a(1 - \cos t), t_0 = \pi/3 \end{cases}$; г) $\begin{cases} x = 2t - t^2 \\ y = 3t - t^3, t_0 = 1 \end{cases}$;

$$\begin{aligned}
\text{Д)} & \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{(2t+t^2)}{(1+t^3)} \\ y = \frac{(2t-t^2)}{(1+t^3)}, t_0 = 1 \end{array} \right. ; \text{ђ)} \left\{ \begin{array}{l} x = \arcsin\left(\frac{t}{\sqrt{1+t^2}}\right) \\ y = \arcsin\left(\frac{t}{\sqrt{1+t^2}}\right), t_0 = 1 \end{array} \right. ; \text{е)} \left\{ \begin{array}{l} x = t(t \cos t - 2 \sin t) \\ y = t(t \sin t + 2 \cos t), t_0 = \pi/4 \end{array} \right. ; \\
\text{Ж)} & \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{3at}{(1+t^2)} \\ y = \frac{3at^2}{(1+t^2)}, t_0 = 2 \end{array} \right. ; \text{з)} \left\{ \begin{array}{l} x = 2 \ln ctgt + 1 \\ y = tgt + ctgt, t_0 = \pi/4 \end{array} \right. ; \text{и)} \left\{ \begin{array}{l} x = at \cos t \\ y = at \sin t, t_0 = \pi/2 \end{array} \right. ; \text{ј)} \left\{ \begin{array}{l} x = \sin^2 t \\ y = \cos^2 t, t_0 = \pi/6 \end{array} \right. ; \\
\text{к)} & \left\{ \begin{array}{l} x = \arcsin\left(\frac{t}{\sqrt{1+t^2}}\right) \\ y = \arccos\left(\frac{1}{\sqrt{1+t^2}}\right), t_0 = -1 \end{array} \right. ; \text{л)} \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{(1+\ln t)}{t} \\ y = \frac{(3+2 \ln t)}{t}, t_0 = 1 \end{array} \right. ; \text{љ)} \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{(1+t)}{t^2} \\ y = \frac{3}{(2t^2)} + \frac{2}{t}, t_0 = 2 \end{array} \right. ; \\
\text{м)} & \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{(t+1)}{t} \\ y = \frac{(t-1)}{t}, t_0 = -1 \end{array} \right. ; \text{н)} \left\{ \begin{array}{l} x = 1-t^2 \\ y = 1-t^3, t_0 = 2 \end{array} \right. ; \text{њ)} \left\{ \begin{array}{l} x = \sin^3 t \\ y = \cos^3 t, t_0 = \pi/6 \end{array} \right. ; \text{о)} \left\{ \begin{array}{l} x = 3 \cos t \\ y = 4 \sin t, t_0 = \pi/4 \end{array} \right. ; \\
\text{п)} & \left\{ \begin{array}{l} x = 2 \cos t \\ y = \sin t, t_0 = -\pi/3 \end{array} \right. ; \text{р)} \left\{ \begin{array}{l} x = 2tgt \\ y = 2 \sin^2 t + \sin 2t, t_0 = \pi/4 \end{array} \right. ; \text{с)} \left\{ \begin{array}{l} x = \sin t \\ y = \cos 2t, t_0 = \pi/6 \end{array} \right. ; \text{т)} \left\{ \begin{array}{l} x = t(1-\sin t) \\ y = t \cos t, t_0 = 0 \end{array} \right. ; \\
\text{ћ)} & \left\{ \begin{array}{l} x = \ln(1+t^2) \\ y = t - \arctgt, t_0 = 1 \end{array} \right. ; \text{у)} \left\{ \begin{array}{l} x = \sin t \\ y = a^t, t_0 = 0 \end{array} \right. ; \text{ф)} \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{(1+t^3)}{(t^2-1^3)} \\ y = \frac{t}{(t^2-1)}, t_0 = 2 \end{array} \right. ; \text{х)} \left\{ \begin{array}{l} x = t-t^4 \\ y = t^2-t^3, t_0 = 1 \end{array} \right. ; \\
\text{ц)} & \left\{ \begin{array}{l} x = t^3+1 \\ y = t^2, t_0 = -2 \end{array} \right. ; \text{ч)} \left\{ \begin{array}{l} x = e^t \\ y = 2e^{-t}, t_0 = 0 \end{array} \right. ; \text{џ)} \left\{ \begin{array}{l} x = \frac{(1+t)}{t^2} \\ y = \left|\frac{1}{2}\right|t^2 + \frac{2}{t}, t_0 = 2 \end{array} \right. ; \text{ш)} \left\{ \begin{array}{l} x = t^3+1 \\ y = t^2+t+1, t_0 = 1 \end{array} \right. .
\end{aligned}$$

Диференцијал функције

1. Наћи диференцијал функције: а) $y = x \arcsin\left(\frac{1}{x}\right) - \ln|x + \sqrt{x^2-1}|, x > 0$;

б) $y = tg(2 \arccos \sqrt{1-2x^2}), x > 0$; в) $y = \sqrt{1+2x} - \ln(x + \sqrt{1+2x}), x > 0$; г) $y = x 2 \arctg \sqrt{x^2-1} - \sqrt{x^2-1}$;

д) $y = x \ln|x + \sqrt{x^2+3}| - \sqrt{x^2+3}$; е) $y = \ln(\cos^2 x + \sqrt{1+\cos^4 x})$; ж) $y = \ln|x + \sqrt{x^2+1}| - \sqrt{1+x^2} \arctg x$;

з) $y = \ln|e^x + \sqrt{e^{2x}-1}| + \arcsin e^{-x}$; и) $y = 4 \arcsin\left(\frac{x}{2}\right) + x\sqrt{4-x^2}$; ј) $y = 2x + \ln|\sin x + 2 \cos x|$;

к) $y = \ln \left| \frac{x + \sqrt{x^2+1}}{2x} \right|$; л) $y = \ln|2x + \sqrt{x^2+x+1}|$; љ) $y = \ln|\cos \sqrt{x}| + \sqrt{x} tg \sqrt{x}$;

м) $y = \sqrt{x^2+3} - x \ln|x + \sqrt{x^2+3}|$; н) $y = x\sqrt{x^2-1} - \ln(x + \sqrt{x^2-1})$; о) $y = \sqrt{x} - (1+x) \arctg \sqrt{x}$;

п) $y = e^x(\cos 2x + 2 \sin 2x)$; р) $y = (\sqrt{x-1} - \frac{1}{2})e^{2\sqrt{x-1}}$; с) $y = x \arctg x - \ln(\sqrt{1+x^2})$; т) $y = \arctg(tg \frac{x}{2} + 1)$;

у) $y = \arctg\left(\frac{x^2-1}{x}\right)$; ф) $y = \ln(x^2-1) - \frac{1}{(x^2-1)}$; х) $y = \sqrt{ctg x} - \sqrt{tg^3 \frac{x}{3}}$;

1. Израчунај прблжну вредност уз помоћ диференцијала:

а) $y = \sqrt[3]{x}, x = 7,76$; б) $y = \sqrt[3]{x^3+7x}, x = 1,012$; в) $y = \frac{(x + \sqrt{5-x^2})}{2}, x = 0,98$; г) $y = \sqrt[3]{x}, x = 27,54$;

д) $y = \arcsin x, x = 0,08$; **ђ)** $y = \sqrt[3]{x^2 + 2x + 5}, x = 0,97$; **е)** $y = \sqrt[3]{x}, 27,46$; **ж)** $y = \sqrt{x^2 + x + 3}, x = 1,97$;
з) $y = x^{11}, x = 1,021$; **и)** $y = \sqrt[3]{x}, x = 1,21$; **ј)** $y = x^{21}, x = 0,998$; **к)** $y = \sqrt[3]{x^2 \cdot x} = 1,03$; **л)** $y = x^6, x = 2,01$;
љ) $y = \sqrt[3]{x}, x = 8,24$; **м)** $y = x^7, x = 1,996$; **н)** $y = \sqrt[3]{x}, x = 7,64$; **о)** $y = \sqrt{4x - 1}, x = 2,56$;
п) $y = \frac{1}{\sqrt{2x^2 + x + 1}}, x = 1,016$; **р)** $y = \sqrt[3]{x}, x = 8,36$; **с)** $y = \frac{1}{\sqrt{x}}, x = 4,16$; **т)** $y = \sqrt{x^3}, x = 0,98$;
у) $y = \sqrt{4x - 3}, x = 1,78$; **ф)** $y = \sqrt[5]{x^2}, x = 1,03$; **х)** $y = \sqrt{1 + x + \sin x}, x = 0,01$; **ц)** $y = \sqrt[3]{3x + \cos x}, x = 0,01$;
ч) $y = \sqrt[4]{2x - \sin\left(\frac{\pi x}{2}\right)}, x = 1,02$; **ш)** $y = \sqrt{x^2 + 5}, x = 1,97$; **щ)** $y = \frac{1}{\sqrt{2x + 1}}, x = 1,58$;